

Reactie op de internetconsultatie lwoo/pro (veranderingen verwerkt)
VO-raad, mede namens de AOC Raad en het Platform SWV'en VO.

Gegeven de politieke realiteit – de VO-raad (mede namens de AOC Raad) sprak zich principieel uit tegen het onderbrengen van lwoo/pro onder het systeem van passend onderwijs en de swv'en vo - is er begrip voor de hoofdlijnen van het voorgestelde wetsvoorstel. Daarbij wordt wel nadrukkelijk de kanttekening gemaakt dat de voorgestelde wetgeving als tijdelijk wordt gezien omdat het in feite een suboptimale situatie vastlegt. Hieronder beargumenteert de VO-raad deze zienswijze en maakt zij daarnaast nog enkele zwaarwegende kanttekeningen bij het huidige voorstel.

1.1 Overdracht van de ondersteuningstoewijzing van de RVC's naar de samenwerkingsverbanden (vanaf hier swv'en):

De overdracht van de ondersteuningstoewijzing naar de samenwerkingsverbanden is een goede zaak. Op dit moment is er al een aantal swv'en die zelf de (pré-)indicering voor lwoo/pro verzorgt.

Op langere termijn lijkt de scheiding tussen zware en lichte zorg ongewenst. Deze scheiding geeft op de korte termijn enige zekerheid aan betrokken partijen, maar zal op de lange termijn maatwerkoplossingen in de weg gaan staan. De VO-raad ziet flexibiliteit als voorwaarde om, ook over de sectoren heen, maatwerk te kunnen bieden aan deze doelgroepen. In feite vervalt met passend onderwijs de slagboomdiagnostiek, behalve bij lwoo/pro. Daarom zet de VO-raad vraagtekens bij het handhaven van indicatiecriteria binnen het stelsel van passend onderwijs waar de ondersteuningsbehoefte van de leerling uitgangspunt is. Samenwerking met het mbo en het vso kan voor meer startkwalificaties zorgen. Dat betekent wel, dat de mogelijkheid daartoe moet worden geboden.

De VO-raad pleit er voor om in het najaar van 2018 de scheiding tussen lichte en zware ondersteuning op effect en wenselijkheid te evalueren.

1.2 Wijze waarop het ondersteuningsbudget voor lwoo en pro wordt ingepast in en overgedragen naar de samenwerkingsverbanden:

Het landelijke budget voor lwoo/pro staat op basis van de leerlingtelling 2012 vast. Als het aantal leerlingen stijgt of daalt, verandert het bedrag per leerling. Dat betekent dat het voor swv'en vrijwel onmogelijk wordt om een deugdelijke meerjarenbegroting te maken. Dit komt ook omdat het niet mogelijk is om een goede inschatting te maken van de instroom vanuit andere swv'en waarop immers geen invloed mogelijk is.

Daarnaast wordt in de nieuwe wetgeving voorgesteld dat het swv waar de school staat de opleiding gaat bekostigen. Dit wijkt af van de huidige regelgeving passend onderwijs omtrent de toelaatbaarheidsverklaring voor het vso waarin is vastgelegd dat het verwijzende swv betaalt (of het swv van de woonplaats als er geen school van herkomst is, zoals bij overstap po/so naar vo/vso).

Op deze wijze ontstaan twee stelsels van financiering waardoor de complexiteit wordt vergroot, terwijl de begroting nu al heel complex is.

Daarnaast moet duidelijk zijn dat het budget van de RVC's deel uit gaat maken van het budget lichte ondersteuning (onderdeel van de 50 Miljoen teruggedraaide bezuiniging in het herfstakkoord). Dit is voor de VO-raad een voorwaarde om in te kunnen stemmen met het voorgestelde wetsvoorstel. Indien dat budget niet beschikbaar komt zal er vanaf 1 augustus 2015 een taakstelling liggen op het niveau van de samenwerkingsverbanden, omdat er onvoldoende baten tegenover deze kostenstijging komt te staan. De VO-raad is van opvatting dat hierover - voordat de betreffende wetgeving wordt voorgelegd aan de Tweede Kamer - duidelijkheid moet zijn.

2. Vormgeving van de mogelijkheden voor opting out zoals deze zijn opgenomen in het wetsvoorstel.

In toenemende mate bestaat de behoefte aan maatwerk. De VO-raad wil dat het swv moet kunnen kiezen tussen het handhaven van de landelijke criteria of het invoeren van hun eigen criteria zodat het swv gericht kan sturen.. Opting out is alleen mogelijk bij een unaniem besluit in het swv. De VO-raad spreekt de voorkeur uit dat het swv zelf kan besluiten over wel/geen criteria, conform de afspraken in de statuten (die 1 november zijn vastgesteld). Laat de ruimte om hierover te beslissen dus vooral aan het samenwerkingsverband, passend binnen de statutaire afspraken zoals die al gemaakt zijn. Voorwaarde daarvoor is dan wel, dat het praktijkonderwijs nadrukkelijk invloed heeft op deze besluitvorming.

3. Tijdpad/planning voor de invoering

Het tijdpad is heel ambitieus, zeker gezien het feit dat de besluitvorming over lwoo/pro heeft plaatsgevonden na vaststelling van de wet op het passend onderwijs. Veel hangt af van de politieke besluitvorming in 2014 en 2016 (criteria, duur, licenties en verevening).

De consequenties geven (grote) regionale verschillen te zien. Rekening moet gehouden worden met gebieden waar negatieve verevening en krimp tot een cumulatie van financiële problemen leidt. Voor deze regio's kan een dergelijke cumulatie desastreuze gevolgen hebben. Voor een verantwoorde invoering van de wetgeving is nader onderzoek in deze gebieden noodzakelijk en dienen maatregelen te worden genomen om ongewenste effecten te voorkomen.

4. Positie van lwoo en pro in relatie tot het swv en de waarborgen die zijn ingebouwd in de inpassing van lwoo en pro:

Het Praktijkonderwijs vervult een belangrijke functie in ons huidige onderwijsstelsel. In de praktijk zien wij dat ook leerlingen met een zware ondersteuningsvraag een beroep doen op het Praktijkonderwijs. Zo komt het regelmatig voor dat deze leerlingen een rugzak (lgf) nodig hebben. De nieuwe wetgeving mag deze ontwikkeling niet blokkeren.

Het bevoegd gezag van het praktijkonderwijs dient de kwaliteit van het onderwijs wel waar te kunnen blijven maken. Dit zou kunnen worden bemoeilijkt als er in de toekomst minder financiële middelen voor de groep van leerlingen op het praktijkonderwijs die ook een zwaardere vorm van ondersteuning nodig heeft beschikbaar komt. De VO-raad onderstreept dat het van belang is dat het bevoegd gezag van de praktijkonderwijsscholen hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun onderwijs waar moeten kunnen blijven maken.

5. Vindt u augustus 2015 een goede maand om de RVC's op te heffen en de taak van indicatiestelling over te hevelen naar de swv'en of is er een betere maand om dit te doen? Augustus 2015 lijkt een acceptabele maand.

Samenvattend bepleit de VO-raad om in 2018 te evalueren of de voorgestelde wetgeving nog steeds voldoet aan de doelstellingen. Met name het onderscheid tussen lichte en zware ondersteuning zou dan kritisch tegen het licht moeten worden gehouden.

Voorts bestaat er bij de VO-raad zorg over ongewenste bijeffecten:

- Financieel; door de wijze van financiering en de – door het wetsvoorstel veroorzaakte - moeilijk te beheersen instroom wordt het vrijwel onmogelijk om een deugdelijke meerjarenbegroting te maken en te sturen op basis van de uitgangspunten van passend onderwijs. De VO-raad pleit er voor te voorkomen dat er twee financiële stelsels ontstaan.
- Inhoudelijk: zorg dat het bevoegde gezag van de praktijkonderwijsscholen hun verantwoordelijkheid voor de kwaliteit kunnen blijven waarmaken.
- Bureaucratie: doordat de operationalisering afwijkt van de andere onderdelen van passend onderwijs, wordt de organisatie complexer en dat leidt tot een risico op meer bureaucratie.

